

EFFEKT MÅLING 2005

FOR BLÅ KORS PENSIONAT

Sammenfatning

Indholdsfortegnelse:

	Side
1. Indledning	3
2. Sammenfatning og hovedkonklusion	3
3. Datagrundlag	4
4. Beskrivelse af de undersøgte beboere	5
5. Mål for opholdet	7
6. Beskrivelse af indsatsen	7
7. Beboernes vurdering af indsatsen	8
8. Situationen efter udskrivning: Effekten af indsatsen	8

1. Indledning

Der mangler generelt forskning i socialt arbejde og dokumentation for hvilke resultater, der kommer ud af det sociale arbejde, og hvilke metoder der virker. Den manglende forskning og dokumentation gør sig ikke mindst gældende inden for arbejdet med hjemløse. Dette førte til, at der i 2005 blev gennemført en større effektmålingsanalyse på Taastrup Pensionat. Sigtet med analyse var udvikling af metoder til at måle effekten af et ophold på Pensionatet. Fokus var: Har opholdet ændret ved pågældendes situation set ud fra forskellige variable, eller er situationen uændret efter et endt ophold? Samtidig var det ønsket at undersøge, om det er muligt at sige noget om sammenhængen mellem den indsats, der ydes og de resultater, der opnås.

Denne sammenfatning af den omfattende effektmålingsrapport fra 2005 indeholder hovedkonklusionerne af den gennemførte analyse. Der er sket en yderligere bearbejdning af de oprindelige data, så analysen nu fremtræder mere klar og læsevenlig.

2. Sammenfatning og hovedkonklusion

Undersøgelsen har forsøgt at svare på, om der er en effekt ved et ophold på Blå Kors Pensionat i Taastrup, og om den indsats, der udføres på Pensionatet, har haft betydning for den opnåede effekt.

Brugerne af pensionatet er mennesker med ganske komplekse problemstillinger på områder som bolig, misbrug, arbejde og netværk. 55 personer (95 %) havde hjemløshed og/eller misbrug som hel eller delvis årsag til indskrivningen. 47 personer (86 %) havde et aktivt misbrug på indskrivningstidspunktet. 32 personer (55 %) oplyste, at misbruget havde varet i mere end 10 år.

Mere end halvdelen levede på indskrivningstidspunktet af en eller anden form for overførselsindkomst. For langt den overvejende del var der tale om kontanthjælp.

Beboerne vurderer, at Pensionatets indsats virker. Op til 88 % af beboerne mener, at Pensionatets indsats i ”høj” eller ”meget høj” grad har medvirket til de forandringer, der er sket.

Der er foretaget en analyse af effekten for brugerne ved at undersøge situationen for en gruppe beboere udskrevet for to år siden (2003) og for tre år siden (2002). Billedet er klart. Der er sket store forandringer!

- 76 % har egen bolig tre år efter fraflytningen
- 29 % har et misbrug mod 88 % i forbindelse med indflytningen
- 94 % har genoptaget kontakten til deres familie.
- 75 % er enten ”mere” eller ”meget mere” tilfredse med livet

Der er således tale om meget markante forandringer! Det peger klart i retning af, at det er lykkedes at få vendt den sociale deroute.

Analysen viser, at nogle beboere har behov for mere end ét ophold eller et længerevarende ophold på Pensionatet, før de flytter ud for at kunne fastholde forandringerne.

Den langvarige kontakt til Pensionatet understøtter, at der er tale om en gruppe af sårbare og udsatte mennesker, der har behov for en hjælp, der strækker sig i over flere år efter opholdet. Resultaterne peger på, at en langvarig hjælp kan betale sig.

Et af undersøgelsens mål er at pege på, hvilke dele af indsatsen der hjælper. Resultaterne tyder på, at Pensionatets tanker om at skabe en relation mellem beboer og kontaktperson lykkes, og at det er en medvirkende årsag til, at der bliver skabt forandringer.

Brugerne fortæller i undersøgelsen, at den indsats Pensionatet yder, har været medvirkende til, at forandringerne er indtruffet. Specielt peger de på, at det er kontaktpersonens arbejde, der har været afgørende. Særligt vigtigt er de regelmæssige samtaler med kontaktpersonen, og kontaktpersonens evne til at lytte.

Undersøgelsen viser også, at Pensionatet ikke hjælper alle. Det er ikke alle, der får en bolig; det er ikke alle, der kommer ud af misbrug, og det er ikke alle, der får et arbejde. Derfor vil Pensionatet fortløbende skulle udvikle sit tilbud for at hjælpe endnu flere beboere.

3. Datagrundlag

For at måle effekten er der blevet gennemført en undersøgelse af personer, der er flyttet ud fra Pensionatet i 2002 eller 2003 efter et ophold på mindst 1 måned. Data giver således et billede bestående af personer, der er fraflyttet for ca. to år siden, og et billede af personer, der er fraflyttet for ca. tre år siden. Da det er forskellige persongrupper, er det ikke muligt at sige noget om, hvad der sker for den enkelte person fra det 2. til det 3. år efter fraflytningen.

Den samlede undersøgelsespopulation udgør 34 for 2002 og 25 for 2003. I alt 59 minus en person, hvis journal¹ det ikke var muligt at finde. Det skal bemærkes, at det er et relativt lavt tal at konkludere endegyldigt ud fra.

Data er indsamlet ved journalgennemgang, kvalitative interview med medarbejdere samt spørgeskema udsendt til beboere fraflyttet i 2002 og 2003. Svarprocenten på spørgeskemaundersøgelsen er dog så lav (ca. 50 %), at analysen må tages med et vist forbehold.

¹ Journalen var muligvis makuleret, idet den var passiv.

4. Beskrivelse af de undersøgte beboere

Af de 58 personer var 48 mænd (83 %) og 10 kvinder (17%). Tallene er stort set ens for 2002 og 2003.

Hjemløshed og misbrug

Hjemløshed og misbrug er de store årsager til indskrivning. 55 beboere (95 %) blev indskrevet på grund af hjemløshed og/eller misbrug².

50 personer (86 %) oplyste, at de var hjemløse i forbindelse med indflytningen. 6 personer (10 %) havde en bolig, der ikke kunne benyttes. For de sidste 2 personer (4 %) var det forhold, som ikke er oplyst i journalerne.

47 personer (81 %) angav at have misbrugsproblemer. Tallene fordeler sig på 37 mænd og 10 (alle) kvinderne. Ud fra fundene kan der ikke siges noget om, hvorfor kun nogle af mændene havde misbrugsproblemer, mens alle kvinder havde det. Generelt kan undersøgelsen ikke sige noget om eventuelle forskelle mellem kønnene på grund af det forholdsvis lille antal kvinder, der indgår i undersøgelsen.

Bortset fra en enkelt person med hashmisbrug har alle de øvrige et alkoholmisbrug.

35 personer (76 %), der angav at have et misbrug, oplyste at de havde et dagligt forbrug. De resterende havde et ugentligt forbrug, et månedligt eller mindre.

32 personer (55 % af misbrugerne) oplyste, at de havde haft et misbrug i mere end 10 år. De øvrige angav at have haft et misbrug af kortere varighed.

Indskrivningsårsag

Hjemløshed er årsag eller delårsag for 50 personer ud af 58, hvilket svarer til, at hjemløshed er (en del af) årsagen til indflytningen på Pensionatet for 86 % af de undersøgte. For mændenes vedkommende drejer det sig om 85 % og for kvindernes vedkommende 90 %. Der er ingen signifikant forskel på fordelingen i 2002 og 2003.

Fem personer havde misbrug uden hjemløshed. Det drejede sig enten om misbrug som eneste indskrivningsårsag (2 personer) eller om misbrug og restitution (3 personer). Når hjemløshed ikke er angivet, kan en forklaring være, at nogle af misbrugerne fortsat har deres bolig, men har behov for at bo på Pensionatet i en periode for at blive restitueret, komme væk fra misbrugsmiljøet eller måske for få rengjort boligen.

Det betyder, at hjemløshed og misbrug som hel eller delvis indskrivningsårsag dækker 95 % af indskrivningerne.

² De sidste 5 % drejer sig bl.a. om personer, der på indskrivningstidspunktet havde en bolig, der ikke kunne benyttes, og om andre ikke beskrevne forhold.

Bolig

16 personer (28 %) kom i forbindelse med indskrivningen fra egen bolig eller bolig med samlever/ægtefælle. 10 personer (17 %) kom fra anden boform eller fra indlæggelse på hospital, og 10 (17 %) havde enten boet på gaden eller hos venner.

I resten af tilfældene var boligsituationen ikke specificeret eller slet ikke nævnt. Billedet bliver derfor ikke helt skarpt på dette punkt.

Samliv

Der er en klar overvægt af personer, der boede alene før indflytningen på Pensionatet. Det drejer sig om 47 personer (81 %). Fire personer boede i parforhold før indflytningen. Resten kom fra andre boformer, hospitaler o.lign, hvilket mest peger i retning af, at personerne var enlige.

Forsørgelse

16 % levede på indskrivningstidspunktet af en arbejdsindtægt, hvilket umiddelbart virker som en stor andel.

57 % modtog en eller anden form for overførselsindkomst, hvor langt den overvejende del (43 %) modtog kontanthjælp.

Arbejde

10 personer (17 %) oplyste, at de var i beskæftigelse.

4 personer (7 %) havde et ordinært fuldtidsarbejde, mens de øvrige var i aktivering eller havde flex- eller skånejob.

Tidligere ophold på Pensionatet

36 % af beboerne angiver tidligere at have haft ophold. Der er altså en forholdsvis stor andel af beboerne, der tidligere har haft problemer med hjemløshed, misbrug, arbejdsløshed eller lignende.

Sammenfatning

Sammenfattende kan målgruppen beskrives som en gruppe mennesker med ganske komplekse problemstillinger. 55 personer (95 %) havde hjemløshed og/eller misbrug som hel eller delvis årsag til indskrivningen. Der er typisk ikke tale om en akut situation. Hjemløsheden er opstået et stykke tid før brugerne rettede henvendelse til Pensionatet.

47 personer (86 %) havde et misbrug³. Af disse oplyste 35, at de havde et dagligt forbrug. 32 oplyste, at misbruget havde varet i mere end 10 år.

33 personer (57 %) modtog en eller anden form for overførselsindkomst, hvor langt den overvejende del var kontanthjælp. 10 personer var i ordinær fuldtidsbeskæftigelse på indflytningstidspunktet.

³ For alle på nær en drejede det sig om alkoholmisbrug

5. Mål for opholdet

Egnet bolig

Det er et væsentligt mål for Pensionatet at skaffe beboerne i bolig. Bolig skal ikke forstås snævert som en lejlighed, men som en egnet bolig for den enkelte bruger. En bolig kan således både være en lejlighed, et bofællesskab eller en anden form for institution.

Ny overlevelsesstrategi

Pensionatet har et mål om, at beboeren kommer ud af sit evt. misbrug. Der arbejdes på, at misbruget ikke længere skal være en del af beboerens overlevelsesstrategi. Det skal ikke være misbruget, beboerne tyer til, når problemer og pressede situationer opstår.

Ansvar for eget liv

På et adfærdsmæssigt plan ønsker Pensionatet, at beboeren bliver i stand til selv at tage ansvar for eget liv.

Ind i det etablerede system

Det er et mål, at beboeren bliver aktive samfundsborgere igen. Beboerne er kommet uden for det rum, hvor samfundslivet foregår, hvorfor de skal hjælpes tilbage i det rum igen.

6. Beskrivelse af indsatsen

Relationsorienteret behandling

Relationer og relationsarbejde er den bagvedliggende og styrende tankeramme for den indsats, der ydes.

Motivation

Motivation for forandring betragtes som et grundvilkår under opholdet. Motivation skal her forstås som et udtalt ønske om at ændre beboernes livssituation på udskrivningspunktet.

Kontaktperson

Kontaktpersonarbejdet er sammen med de fastlagte samtaler helt centrale dele af den indsats Pensionatet yder.

Aktiviteter

En væsentlig del af Pensionatets indsats er fritidsaktiviteter. Med aktiviteterne ønsker Pensionatet at give beboerne nye interesser, som de kan sætte i stedet for fx samværet med tidligere drukkammerater, når de efter endt ophold flytter i egen bolig.

Den anden vinkel på aktiviteterne er orienteret mod Pensionatets relationsarbejde. Aktiviteterne skal være med til at skabe en god eller bedre kontakt mellem beboere og personale. Beboere og personale er sammen om andre ting end samtaler, når de fx spiller fodbold eller er på kanotur.

Hverdags struktur

Pensionatet arbejder på at skabe en dagligdagsstruktur for beboerne. Dagligdagen er bygget op omkring måltider, møder og praktisk arbejde. Tanken bag dette er, at andre borgere har en struktur på deres hverdag, og det skal beboerne derfor også have.

Efterværn

Når beboeren fraflytter Pensionatet tilbydes der efterværn, som er hjælp til tidligere beboere i op til 6 måneder. Det er væsentligt for Pensionatet, at det netop er kontaktpersonen, der fortsætter for at undgå at relationen ødelægges, så en ny skal bygges op.

7. Beboernes vurdering af indsatsen⁴

Alle, der flyttede i 2003, mener, at den hjælp de har modtaget og fortsat modtager har været medvirkende til de forandringer, der er sket! 88 % svarer, at hjælpen enten i ”høj” eller i ”meget høj” grad har hjulpet.

Tallet for de, der er flyttet i 2002, er lavere. Her mener 65 %, at den hjælp de har modtaget på Pensionatet i ”høj grad” eller i ”meget høj grad” har været medvirkende til de forandringer, der er sket. Der er ikke umiddelbart nogen forklaring på forskellen.

Alt tyder derfor på, at hjælpen gør en forskel for beboerne!

For begge grupper gælder det, at kontaktpersonen er det centrale omdrejningspunkt, når der skal peges på den eller de dele af indsatsen, der hjælper. For de fraflyttede i 2003 drejer det sig om 88 %, mens det for 2002 drejer sig om 76 %. Endvidere er hjælpen til at få kontakt til den kommunale sagsbehandler, og samværet med de øvrige medarbejdere nævnt som væsentligt faktorer.

Undersøgelsens resultater tyder altså på, at der er en sammenhæng mellem den indsats, Pensionatet yder, og den effekt et ophold har.

8. Situationen efter udskrivning: Effekten af indsatsen

Hjemløshed

	Indskrivningstidspunkt	2 år efter fraflytning (2003)	3 år efter fraflytning (2002)
Hjemløshed:			
Har ikke en bolig	86 %	12 %	24 %
Har en bolig	14 %	88 %	76 %

Andelen af hjemløse er faldet ganske betragteligt efter fraflytningen fra Pensionatet. 86 % var hjemløse i forbindelse med indskrivningen. Af beboere fraflyttet i 2003 har 88 % egen bolig, mens det er 76 % for beboere fraflyttet i 2002.

⁴ Denne analyse baserer sig på de svar, beboerne har givet i spørgeskemaer om Pensionatets indsats.

Misbrug

	Indskrivningstidspunkt	2 år efter fraflytning (2003)	3 år efter fraflytning (2002)
Misbrug:			
Misbrug	88 %	25 %	29 %
Intet misbrug	10 %	75 %	71 %
Uoplyst	2 %	-	-
Forbrug:⁵			
Dagligt forbrug	76 %	50 %	-
Ugentligt	-	-	20 %
Månedligt el sjældnere	-	50 %	80 %
Uoplyst	24 %	-	-

Der er sket store forandringer i forhold til misbrugsproblemer. 81 % oplyste i forbindelse med indflytningen, at de havde misbrugsproblemer. Heraf havde 76 % et dagligt forbrug. 63 % oplyste, at deres misbrug havde været mere end 10 år. Det drejede sig langt overvejende om alkohelmisbrug.

Af beboere fraflyttet i 2003 har 25 % fortsat misbrugsproblemer. Af disse har halvdelen et dagligt forbrug. Af beboere fraflyttet i 2002 er andelen med misbrugsproblemer 29 %, men ingen angiver at have et dagligt forbrug! 20 % af misbrugerne oplyser, at de har et ugentligt forbrug, mens hele 80 % angiver, at de har et månedligt forbrug eller mindre! Intensiteten i misbruget er altså meget mindre for gruppen udskrevet i 2002.

Arbejdssituation

	Indskrivningstidspunkt	2 år efter fraflytning (2003)	3 år efter fraflytning (2002)
Arbejdssituation:			
Arbejde ⁶	7 %	50 %	35 %
Vikararbejde	5 %	-	6 %
Skånejob, flexjob o.lign	5 %	12 %	6 %
Arbejdsløs	60 %	38 %	47 %
Førtidspension ⁷	14 %	0 %	6 %
Studerende	2 %	-	-
Uoplyst	7 %	-	-

I forbindelse med indskrivningen på Pensionatet var 7 % i ordinær beskæftigelse. 5 % havde vikararbejde.

⁵ Af de personer, der har svaret at de har et misbrug

⁶ Personer i ordinær beskæftigelse

⁷ At antallet af førtidspensionister falder over perioden virker underligt. På baggrund af antallet af besvarelser er tallet så usikkert, at det ikke er muligt at konkludere ud fra det.

Her er igen sket nævneværdige forandringer. For gruppen af beboere udskrevet i 2003 var andelen steget til 50 %, mens den for gruppen udskrevet i 2002 var 35 %.

Gruppen af arbejdsløse var faldet fra 74 % i forbindelse med indflytningen til 38% for gruppen udskrevet i 2003. For gruppen udskrevet i 2002 var 53 % arbejdsløse. Der er således fortsat en stor gruppe arbejdsløse, men andelen er dog faldet markant.

Indtægter

	Indskrivningstidspunkt	2 år efter fraflytning (2003)	3 år efter fraflytning (2002)
Indtægter:			
Arbejdsindtægt	16 %	50 %	41 % ⁸
Overførselsindkomst	74 %	50 %	59 %
SU	2 %	-	-
Andet	3 %	-	-
Uoplyst	5 %	-	-

16 % levede af en arbejdsindtægt da de flyttede ind på Pensionatet. Antallet steg til 50 % for gruppen udskrevet i 2003, mens den er på 35 % for gruppen udskrevet i 2002.

74 % levede af overførselsindkomst ved indflytningen, og det tal faldt til 50 % efter 2 år. For personer udskrevet i 2002 var 59 % på overførselsindkomster. Der er således tale om, at beboerne har markant bedre indtægtshold, end da de blev indskrevet på Pensionatet.

Netværk

	Indskrivningstidspunkt	2 år efter fraflytning (2003)	3 år efter fraflytning (2002)
Netværk:			
Enlig	81 %	88 %	76 %
Nye venner ⁹		88 %	48 %
Genoptaget kontakt til familie ¹⁰		13 %	94 %

I forbindelsen med indflytningen angav 81 %, at de var enlige, og andelen er fortsat høj efter udflytningen. Der er ikke sket markante forbedringer her.

En ganske betragtelig del (88 %) af personer udskrevet i 2003 angav, at de havde fået nye venner på Pensionatet. For personer udskrevet i 2002 var tallet dog kun 48 %.

Tallene tyder på, at Pensionatets indsats for at skabe netværk lykkes.

⁸ Differencen i de 41 %, som angiver at leve af arbejdsindtægt, og de 35 %, der har ordinær beskæftigelse, skyldes at en af respondenterne oplever, at ydelsen for skånejob/flexjob er en arbejdsindtægt og ikke en overførselsindkomst.

⁹ Kan der i sagens natur ikke spørges om ved indflytningen.

¹⁰ Kan der i sagens natur ikke spørges om ved indflytningen.

En del beboere har genoptaget kontakten til deres familie. For personer udskrevet i 2003 er det kun 13 %, mens det er hele 94 % for beboere udskrevet i 2002.

Alt i alt viser resultaterne, at Pensionatets indsats for at skabe eller genskabe netværk lykkes ganske markant!

Uddannelse

3 personer (5 %) ud af den samlede population oplyser, at de har afsluttet en uddannelse – på under 3 år – efter at de er flyttet fra Pensionatet. Når man betragter deres samlede problemer – hjemløshed, misbrug, manglende tilknytning til arbejdsmarkedet – er det overraskende, at 3 personer har færdiggjort en uddannelse.

Andre ophold på Pensionatet

En del personer er kommet tilbage til Pensionatet igen, efter at de flyttede i henholdsvis 2002 og 2003. For de personer, der flyttede i 2003, drejer det sig om 50 %, mens tallet er 35 % for personer, der flyttede i 2002. Det kunne tyde på, at nogle har brug for mere end et ophold for at kunne få en bolig, og fastholde den. Det skyldes, at der er tale om en gruppe sårbare mennesker, der ikke klarer alle problemer efter et endt ophold, men fortsat har behov for det sikkerhedsnet Pensionatet spænder ud.

Selv om der er sket markante forandringer, har nogle haft behov for flere ophold, før ændringerne slår igennem, og de kan fastholde egen bolig m.v.

Forandringer

En temmelig stor procentdel svarer, at der er sket forandringer i deres liv, siden de flyttede fra Pensionatet. For personer fraflyttet i 2003 drejer det sig 100 % – dvs. alle har oplevet forandringer. For 2002 er tallet 88 %, men det er dog stadig markant.

Det er først og fremmest på boligområdet, at man har oplevet forandringer. Dernæst er det arbejde, kontakt til familie og misbrug i nævnte rækkefølge. Det er interessant, at forandringer i misbrug kommer så forholdsvis langt nede i rækken, når så mange af dem har haft et massivt og langvarigt misbrug.

Tilfredshed

Af de personer, der er fraflyttet i 2003, svarer 75 %, at de enten er ”mere” eller ”meget mere” tilfredse med deres liv nu! Samtidig med, at der er sket markante forandringer i beboernes liv, oplever beboerne nu en langt større tilfredshed med deres liv.

Tallet er nogenlunde det samme for de personer, der er fraflyttet i 2002. Her svarer 76 %, at de er ”mere” eller ”meget mere” tilfredse med deres liv nu. 17,6 % svarer, at de er mindre tilfredse, selvom det af spørgeskemaet fremgår, at de har oplevet forandringer.

Sammenfatning

Generelt har beboerne oplevet markante forandringer efter opholdet på Pensionatet.

Forandringer er sket på væsentlige områder (her sammenfattet for gruppen fraflyttet i 2002):

- 76 % har opnået og fastholdt egen bolig
- 29 % oplyser, at de har et misbrug, mod 88 % i forbindelse med indflytningen
- 94 % har genoptaget kontakten til deres familie
- 75 % oplyser, at de er enten ”mere” eller ”meget mere” tilfredse med livet nu

Når der er tale om en så belastet gruppe, må resultaterne siges at være bemærkelsesværdige! Resultaterne tyder på, at det er lykkedes at få vendt en ganske voldsom social deroute.

Den langvarige kontakt til Pensionatet understøtter, at der er tale om en gruppe sårbare og udsatte mennesker, der har behov for en hjælp, der strækker sig i årevis efter selve opholdet. Undersøgelsen peger på, at den langvarige hjælp kan betale sig.

Undersøgelsen på Pensionatet peger i retning af, at det er muligt at hjælpe hjemløse mennesker på trods af deres komplekse og langvarige problemer. Det lykkes ikke at hjælpe alle, og det lykkes ikke på alle punkter, men undersøgelsen indikerer, at en meget stor del af de tidligere beboere fra Pensionatet er på vej væk fra marginaliseringen, og at Pensionatets indsats har hjulpet.

Udarbejdet af kvalitetschef Sven H. Madsen,
Blå Kors Danmark, 2008.